Sári László

Kínai vizeken

„A legfőbb jó a vízhez hasonló."
„Nincs lágyabb, mint a víz, /
mégis a köveket kivájja: / nincs
különb nála."

(Lao-ce)

A víz női lényegű elem a kínai kozmológiában, és női lényegű az európai kultúrában is. Vagyis iskolás korunk óta tudjuk, hogy a születés, a keletkezés forrása, a termékenység jelképe, táplálja és fenntartja az életet. Minden élet hozzá köthető. Hogy a létrehozott élet számára is biztonságot nyújthasson, a víz önmaga biztonságát is óvni kényszerül. Ennek megfelelően alakította ki a természetét. Ezért nem kemény, ütköző, szembeszegülő, hanem lágy, finoman igazodó. *„A kemény és erős: pusztuló, / a puha és gyenge: fakadó."* Az őt érintő változásoknak nem szab irányt, kitér előlük vagy gyengéden követi őket. A könnyed alakváltás jellemzi. Elfogadó és befogadó. Látszólag. *„A gyenge legyőzi az erőset, / a lágy a keményet: / az ég alatt mindenki tudja, / még sincs, aki valóban felfogja."* (Lao-ce)

A kínai képzelet a Mennyei Birodalom vizeibe áldást osztó, jóságos sárkányokat és tündéreket teremtett, akik egész birodalmakat népesítenek be a folyók, tavak, tengerek mélyén. Országaik élén a sárkánykirályok állnak, az uralkodó családok sárkányhercegei és hercegnői mesebeli gazdagságban lakják pompás palotáikat. Hatalmas udvartartás veszi körül őket, a róluk szóló történetek hosszan írják le a fényűzést, a sárkányországok csodáit. Nemcsak irodalmi művek kedvelik a sárkánykirálytörténeteket, de a tudós történeti munkák is szívesen részletezik a vízi birodalmak életének eseményeit. A kínai gondolkodásban minden emberszabású, még a természetfeletti is. A sárkányok pedig még az embereknél is jobbak: jószívűek, erényesek, kegyesek, meghallgatják, és ha módjukban áll, teljesítik az emberek kéréseit. Ők az „istenek lovagrendjé"-nek legkiválóbbjai. A sárkányok és az emberek országa között példás, jó a viszony. Az emberek ezt azzal igyekeznek fenntartani, hogy gyakran áldoznak a Sárkánykirály templomaiban. Élükön a császárral sárkányos díszeket öltenek magukra hétköznapokon is, termeikben gyakran ábrázolják és költeményekben is ünneplik, dicsérik a sárkányok minden rendjét és osztályát. *„Pikkelytetős termek, hajh, sárkánydíszes házban, / Bíborkagylós kapuk, hajh, gyöngyös palotában. / Vízisten! Mit művelsz, hajh, vizek áramában?"* (Csü Jüan)

Sárkányaiknak festett vagy faragott képeivel díszítették a hajóikat is.

A női lényegű víz a hordozója a legtöbb hagyományban szintén női lényegű hajónak. A hajó is az élet biztonságát szolgálja, az élet védelmezője. Gyakran az anyaméh, a bölcső megfelelője. A legendák hajói annyira biztonságosak, hogy olykor nem is kell a hajó fizikai jellemzőivel (alakjával, szerkezetével) bírniuk, elég ha az igaz lelkű utazó csak hajóként használ valamit, ami a keze ügyébe kerül. Bármi szolgálhat erre a célra, a buddhizmust Kínába hozó indiai Bóddhidharma például egy sáslevélen kelt át a Jangce folyón. Európában pedig kőtutaj szállította szent Patrikot, Írország patrónusát. De több példát ismerünk vízen járásról is. Ilyen hatékony a képzelet, különösen vízen.

A vizek szépsége és költőisége lenyűgözte a régi kínaiakat. Imádták a vizeiket és az elringató csónakázást. Ünnepi óráikat egykor tavaikon, csónakokban töltötték, ott éltek családi és társasági életet. A virág- és gyümölcsárusok is szép, sárkányos csónakokban forgolódtak közöttük, árulták a friss, színes virágcsokrokat, kosaraikból a dél pompás gyümölcseit. A mesterséges szigetek pavilonjaiban zenészek és énekeslányok szórakoztatták a közönséget, a parton „víznéző tornyok" álltak, hogy a magasból is csodálhassák a tófelszín játékait.

„A tavon, amelyről beszéltünk, számos nagy csónak és mindenféle alakú hajó tartózkodik. Tíz, tizenöt, húsz vagy még több személy is kényelmesen elfér ezeken a tizenöt-húsz lépés hosszúságú járműveken, amelyeknek az alja lapos és megfelelően széles, úgyhogy mindig biztonsággal úsznak a vízen. Ha tehát valakinek kedve támad asszonyokkal vagy akár barátaival mulatni, kibérel egy ilyen csónakot, amely asztalokkal, székekkel és egyéb, lakomához szükséges alkalmatosságokkal is el van látva. A bárkát vízszintes tető fedi; itt a hajóslegény tartózkodik, és csáklyával oda kormányozza a csónakot, ahova a bérlő kívánja… A fedélközt és a hajó belsejének más részeit élénk színekkel festett díszítmények ékesítik; körös-körül ablakok vannak, melyeket nyitni és csukni lehet, úgyhogy a társaság menet közben mindkét oldalon gyönyörködhetik a kilátás szépségében és változatosságában. Majd asztalra kerülnek a legjobb borok, és felszolgálják a legfinomabb csemegéket." (Marco Polo)

Az ünnepi pillanatok művészi megtervezését, az ünnep műalkotássá emelését legbölcsebb dolog a finom érzékkel bíró, gondoskodó lányokra, asszonyokra bízni. A környezet, a víz és a hajó pedig igen nagymértékben fokozza az ünnepélyességet, az emelkedettséget. *„Aki birtokában van a tudásnak, a vízben leli örömét."* (Konfuciusz)

A vízi utazás harmadik, ugyancsak női lényegű szereplője, mely még tovább képes fokozni az önfeledtséget: a hold. *„Felnéztünk – s a hold*

már fent lebegett. / Meglátva nagyon örültünk neki." *„A hold olyan, mint ragyogó, fiatal testű asszony, / amint a vízből felbukik, messzire csillog bája."* (Szu Tung-po)

A hold is termékenység-szimbólum, és – mint nő – a létezés fenntartója is egyben. Minden formájában a nőit, az asszonyit jelképezi, a régi ázsiai költészetben a szép nő és a hold teljességgel azonos. *„Holdfényű arca szikrázóan széppé tette az égi lányt, / mintha karcsú holdsarló vonulna át az éjszakán."* (Kalidásza) *„Nem nézem a lány járását, / mosolya holdsugár legyen."* (Cang-jang Gjaco) Mindennek, ami égi, légi, tudattalan, lelki, képzelet- vagy álombeli, annak mind ott van a hazája a holdban. A hold egyenlő a tökéletes, a tűnékeny, a varázserejű, az izgató, a vakítóan szépséges nővel. *„Bárcsak örökké élne az ember, / egyesülve a holddal szerelemben."* (Szu Tung-po)

A rejtélyességet, a megfoghatatlanságot, a szellemi, az érzelmi emelkedettséget a legtöbb keleti mitológiában a hold és a nő együtt jelképezi. Rájuk tekintve valamilyen kifejezhetetlen érzelmi állapotba kerülhetünk, zavart, lázas állapotba. Légiességük, finomságuk, kerekded, egymásba ívelő, kiteljesedő formáik ellenállhatatlan vonzással bírnak az érzékeny férfiszívre. *„Mennyi szerelem! / Magához von a végtelen."* (Csang Csu) Ám a holdasszony legtöbbször csak játszik hódolójával, ritkán mutatkozik meg teljes mivoltában. De amikor megmutatja magát, akkor is elérhetetlen, megfejthetetlen. *„A holdat nézem s hosszan sóhajtom sugarának: / virágszépségű hölgy, Te! Közöttünk felhők járnak."* (Li Taj-po)

A kínai szimbolikában a legteljesebb összhangot a hold visszatükröződése jelenti a vízben. Ez a kép jelképezi a földi és az égi világ harmonikus érintkezését, találkozását, a szellemi és az érzelmi lét egyensúlyát. *„A szerelemmel színig telt hold meg-megáll a kedvemért, / s nem lép tovább a víz felett."* (Csang Csu) *„Állok tűnődve, míg folyóba hull a hold."* (Li Taj-po) Amikor pedig ez a kép megszűnik – mert mondjuk, váratlanul szél borzolja a vizet –, azt rossz előjelnek, a földi rend megbomlásának tekintik a kínaiak. *„Zavaros árban nem látni a holdat."* (Li Taj-po)

„Ismered-e a vizet és a holdat? Ím itt előtted az egyik, folyvást folyik, halad. / Vissza sose tér. / S amott fölöttünk a másik, hol apad, hol meg dagad, / s nem pusztul el, de nem is él. / Ezért, ha a változást tekinted, az ég és föld közt minden változik, / és ha a nem-változást tekinted, minden lény s vele mi mind élünk, végtelen korig…"

„Az ég és föld között nincs semmi, ami uratlan. / Ha van akármi, ami nem az enyém, / legyen egy hajszál, hozzá nem nyúlhatok én. / De vedd a tiszta szellőt a Folyam felett, / a holdat, mely a hegy fölött lebeg, / füled hangokkal befogja egyiket, / a másik szemedbe áraszt szineket. / És mindkettőt elveheted, / őket ki

nem merítheted, / e változó világ kimeríthetetlen kincsei ezek. / S őket vélem együtt te is élvezheted." (Szu Tung-po)

*

„Nem is olyan régen történt, hogy egy Liu nevű diák megbukott a hivatalnoki vizsgán. Hazaindult hát a falujába a szüleihez. Vagy hat-hét mérföldet lovagolt már, amikor egy felröppenő kis madár megriasztotta a lovát. Az állat megbokrosodott, és újabb hat-hét mérföldet futott vele, míg Liu meg tudta állítani. Ekkor az út mellett egy lányt pillantott meg, aki a bárányait legeltette.

Csodálatosan szép lány volt, de szemöldökét összevonva, ócska, bepiszkolódott ruhában állt ott, s feszülten figyelt, mintha várna valakire.

– Hogyan jutottál ilyen szomorú sorsra? – kérdezte tőle Liu meghökkenve.

A lány legelőbb is rámosolygott, hálája jeléül az együttérzésért. Azután, nem fogva vissza keserű könnyeit, így válaszolt:

– Én a Tungting-tavi sárkánykirály legkisebbik lánya vagyok. A szüleim férjhez adtak a Csing-folyó sárkánykirályának fiához, de az uramat a barátai rossz útra vezették. Egyre csak az élvezeteket hajszolta, s velem napról napra durvábbul bánt. Elpanaszoltam ezt a szüleinek, de ők megharagudtak rám, és ide száműztek. Szerencsétlen teremtés vagyok, és szörnyű harag ég a szívemben. – Míg ezt elmondta szinte egyvégtében rázta a zokogás. – A Tungting-tó olyan messze van ide – folytatta –, hogy én még csak üzenni sem tudok az enyéimnek. A szívem megszakad, de senki sem jön, aki segítene rajtam. Úgy látom, te éppen délnek tartasz, talán utadba esik a tó. Megkérhetlek, hogy vígy el egy levelet?

– Az igazság embere vagyok – válaszolta Liu –, s felforr a vérem, ahogy hallgatlak. Még hogy megkérhetsz-e? Hanem a tó igen mély, hogy jutok le szüleidhez a leveleddel? Mit tegyek?

– Ha valaha választ kapok erre a levélre, életem árán is meghálálom. Ha így áll a dolog, elmondom mit tegyél. Van a tó déli partján egy terebélyes narancsfa, a falubeliek szent fája. Vedd le az övedet, tégy fel egy másikat, azután háromszor kopogtasd meg a fa törzsét. Hívásodra előjön majd valaki, te meg csak kövesd, semmi bajod nem lesz. Nos, hogy szívemet így kitártam, rád bízom most a levelet. Kérlek, mondd el a szüleimnek, mit hallottál tőlem.

Liu megígérte, hogy mindent a mondottak szerint tesz. Ekkor a lány meghajolt, elővette kebeléből a levelet, és átadta neki. Mindegyre csak messze a láthatár felé tekintett és könnyezett. Liu mélyen meghatódott. Eltette a tarisznyájába a levelet, és így szólt:

– Megkérdezhetem, hogy miért legeltetsz bárányokat? Húst esznek az istenek is?

– Nem – felelte a lány. – Ezek nem bárányok, ezek esőhozók.

– Micsodák?

– Mennydörgés, villámlás, felhők, ilyesmik…

Liu jobban megnézte a bárányokat, és látta, hogy büszke a nézésük, haragos a járásuk. A füvet is másképp legelték, de egyébként éppen akkorák voltak, mint a közönséges birkák, s éppen olyan gyapjuk és szarvuk volt.

Több mint egy hónapba telt, mire Liu hazaért, ám akkor első útja egyenesen a Tungting-tóhoz vezetett. Megtalálta a narancsfát a tó déli partján, megállt előtte, övet cserélt, és háromszor megkopogtatta a törzsét. Erre egy harcos bukkant föl a vízből, meghajolt és megkérdezte:

– Mi járatban vagy, tiszteletre méltó uram?

Anélkül, hogy elárulta volna a célját, Liu egyenesen így szólt:

– A királyoddal akarok beszélni.

Ekkor a harcos szétválasztotta a hullámokat, mondván:

– Hunyd be a szemed. Egy pillanat, és ott vagyunk!

Liu engedelmeskedett, s hamarosan nagy palota elé értek. Rengeteg tornya és erkélye volt a palotának, millió kapuja meg ablaka, s körülötte a világ minden ritka virága és fája.

– Ez az Isteni Úr palotája! – fordult Liu felé a harcos, majd együtt beléptek.

Ahogy körülnézett, Liu látta, hogy a palota telis-tele van minden drágasággal, amit csak emberi szem valaha láthatott. A pillérek fehér jáspisból voltak, a lépcsők zöldből, a pamlagok korallból, a mozgatható falak pedig kristályból. A smaragd ablakkeretekben metszett üveg pompázott, a szivárvány minden színében tündöklő mestergerendák meg borostyánkővel voltak kirakva. A palota határtalan méretei valami különleges szépséget árasztottak, szinte le sem lehet írni.

– Őfelsége a Sötét Gyöngy Házában van – szólt a harcos Liuhoz –, a Tűz Kánonját beszélik meg a Nap Papjával. De hamarosan visszaérkezik a palotába.

– Mi az a Tűz Kánonja? – kérdezte Liu.

– Királyunk sárkány – magyarázta a harcos –, tehát eleme a víz, s egyetlen csepp vízzel völgyeket áraszthat el, hegyeket dönthet le. A Nap Papja meg ember, eleme tehát a tűz, s egyetlen fáklya lángjával egész világot felgyújthat. Az elemek sajátságai különbözőek, s különböző a hatásuk is. A Nap Papja igen járatos az emberek szokásaiban, királyunk ezért hívta meg erre a tanácskozásra.

Alighogy befejezte, már nyílt a palota kapuja, köd szállt fel, s egy bíborba öltözött alak jelent meg, kezében jáspis jogarral. Végignézett Liun, és megkérdezte:

– Az emberek világából jöttél?

Liu azt válaszolta, hogy onnan, és meghajolt. A sárkánykirály viszonozta üdvözlését, és hellyel kínálta.

– A mi vízi királyságunk sötét és mély – mondta. – S jómagam tudatlan vagyok. Mi hozott ide, uram, oly messziről?

– Magam is erre a vidékre való vagyok, mint felséged – kezdte Liu. – Nemrég történt, hogy hazafelé tartván a Csing-folyó partján találkoztam Felséged

lányával. Bárányt legeltetett, kint a szabad ég alatt. Szél tépi, eső veri, bizony nagyon rosszul megy a sora. Elmondta, hogy férjének a szívtelensége és férje szüleinek a haragja juttatta ide. Szeméből hullott a könny, amíg beszélt, majd a szívem szakadt belé. Végül rám bízta ezt a levelet, és én megígértem, hogy elhozom. Ezért vagyok itt most.

Azzal elővette a levelet, és átadta. A sárkánykirály elolvasta, majd bíbor köntöse ujjával eltakarta az arcát, és sírva fakadt.

– Én vagyok az apja – szólt –, de vak és süket vagyok. Nem sejtettem, hogy mennyit szenved a gyermekem messze innen. Te pedig idegen létedre megsegítetted. Míg csak élek, nem felejtem a jóságodat.

Ezután tovább sírt, vele könnyezett az egész udvar. Majd egy eunuch lépett a király elé. A király átadta neki a levelet, és megparancsolta, hogy mondjon el mindent a belső palotában az asszonyoknak. Hamarosan sírás hallatszott onnan is. Erre a király megrémült, és parancsot adott a kíséretének:

– Mondjátok meg az asszonyoknak, hogy ne sírjanak olyan hangosan. Attól tartok, meghallja a herceg.

– Ki az a herceg? – kérdezte Liu.

– Az öcsém.

– És miért kell titkolnod előtte a dolgot?

– Mert rettenetesen forró fejű – mondta a király. – A régi, bölcs uralkodó, Jao császár idején is az ő dühöngése okozta a kilencéves árvizet. Múltkor meg összeveszett az égiekkel, és elárasztott öt hegységet. Szerencsére van néhány régebbi és újabb jócselekedetem, s a Mennyei Császár megbocsájtott az öcsémnek. De itthon kell tartanom, mert botrányosan viselkedik.

Alig fejezte be, nagy robaj hallatszott. Mintha ég és föld összedőlt volna. A palota falai megremegtek, gomolygó köd csapott fel, és egy vörös sárkány rontott a terembe. Hossza több mint ezer láb, s egy jáspis pillért hurcolt maga után, amit a nyakába vetett aranylánccal kötöztek hozzá. Szeme vakított, mint a villám, a nyelve piros volt, mint a vér, testét skarlátvörös pikkelyek borították, nyakán lángolt a sörény. Zengett az ég, és villámok csapkodtak körötte, nyomában hóvihar meg jégeső járt. S egyszeriben felszállt az azúrkék levegőbe.

Liu rémületében a földre vetette magát. De a király maga segítette fel, mondván:

– Ne félj, nincs semmi baj.

Jó időbe telt, míg Liu valamennyire magához tért.

– Jobb, ha megyek, amíg nem késő. Nem élnék túl még egy ilyet.

– Maradj – szólt a király. – Öcsém így szokott távozni, de vissza már nem így jön. Maradj még egy kicsit.

Megparancsolta, hogy szolgáljanak fel italokat, és barátságuk megpecsételésére ittak. Ekkor lágy szellő támadt, jámbor felhőket hajtva az égen. Röpködő lobogók alatt, fuvolák és sípok szavára sok ezer fiatal lány lépett be a palota kapuján,

ragyogó öltözetben. Közülük is kitűnt az egyik. Szemöldöke szépen ívelt, ékszerei ragyogtak, öltözéke finom fátyolból készült. Liu csak akkor látta, amikor már előtte volt, hogy ez ugyanaz a lány, aki őreá bízta üzenetét. Örült is meg bánkódott is, és a könnye csordult, mint selyemfonál. Bíbor pára és andalító illat lengte körül a gyönyörű lányt, ahogy a belső palotába vonult.

– Lám, hazatért a Csing-folyó száműzöttje, a megmentett pásztorlány – szólt Liuhoz a király. Bocsánatot kért, s maga is bement a lánya után. Odakint is mindenki hallotta boldog sírásukat. Majd a király visszatért, és Liuval lakomázott. Egyszer csak bíborruhás férfi lépett be, és megállt a király előtt. Kezében jáspis jogart tartott, sugárzott róla az öröm és életkedv. A király bemutatta Liunak:

– Íme, hercegi öcsém!

Liu felállt, meghajolt, a herceg is meghajolt, és így szólt:

– Az a gazfickó bántalmazni merte szerencsétlen húgomat. A te érdemed, uram, hogy nem epedt el a Csing-folyó partján. Végtelenül hálásak vagyunk neked.

Liu meghajolt, és megköszönte a szavait. Ekkor a herceg a bátyjához fordult:

– A sárkány-órában indultam innen, a kígyó-órában értem a Csing partjára. A ló-órában még ott verekedtem, a juh-órában már jöttem haza. Közben a Kilencedik Égbe röpültem, hogy a Mennyei Császárnak is elmondjak mindent. Megbocsájtotta hirtelen vétkemet. De rettentően sajnálom, hogy felháborodásomban csak úgy elrohantam, az egész palotát felforgattam, és tiszteletre méltó vendégünket úgy megijesztettem.

Azzal ismét meghajolt.

– Hányat öltél meg? – kérdezte a király.

– Hatszázezret.

– Mennyi földet pusztítottál el?

– Nyolcszáz mérföldnyit.

– S hol az a gazember, a lányom férje?

– Megettem.

A király elkomorodott.

– Kicsit túllőttél a célon. Máskor ne tégy ilyet…

A herceg erre ismét meghajolt.

Liu aznap éjjel a Megfagyott Fény Csarnokában hált, s másnap újabb lakomát rendeztek a Smaragd Palotában. Először tízezer harcos felvonulásával, kürtszóval, dobok pergésével és fegyveres parádéval a herceg győzelmét ünnepelték, azután harangok, gongok, húros és fúvós hangszerek muzsikájára ezer ékes lány vonult be, s jelentették, hogy a hercegnő hazatérését ünneplik.

Majd a vendégek helyet foglaltak, és borral köszöntötték egymást, szívük nagy megelégedésére. Az ünnep tetőpontján bortól forró fejjel odalépett Liuhoz a sárkánykirály öccse, és így szólt hozzá a Rejtett Fény Csarnokában:

– A kősziklát porrá lehet zúzni, de nem lehet megpuhítani. A bátor embert meg lehet ölni, de nem lehet megszégyeníteni. Ajánlanék valamit… Mit szólsz hozzá?

– Hadd halljam, miről van szó – felelte Liu.

– Tudod, hogy a Tungting-tó sárkánykirályának szeretett lánya kitűnő jellemű, nagyszerű asszony. Szerencsétlenségére sok nyomorúságot szenvedett a férjétől, attól a gazembertől, de hát ez már elmúlt. Most szívesen reád bíznánk, és örök rokonságra lépnénk veled. Ő úgyis hálával tartozik neked, s akkor a tiéd is lenne. Mi pedig, akik szeretjük, tudnánk, hogy jó kézben van. Aki nagylelkű, ne álljon meg félúton. Áll-e az alku?

Liu hosszan a hercegre nézett, aztán így válaszolt:

– Mint viharban tört virágok,
Hercegnőnk sírt, hazavágyott.
Én szereztem hírt felőle
S íme, gyásza messze tőle.
Ünnep ez, de véget érjen,
Mert hazámba visszatérnem
Keserű, nagy vágyam érzem.

Ekkor a herceg bocsánatot kért tőle az illetlen ajánlatért, mondván:

– Először történt velem, hogy nem ügyeltem a nyelvemre, s ezzel megbántottalak. De nem szeretném, ha ez megrontaná a barátságunkat.

Azzal folytatták a lakomát, az ünneplést, éppoly vidáman, mint addig. Liu és a herceg végképp összebarátkoztak. Másnap Liu engedélyt kért, hogy távozhasson. Tolongtak a vendégek a búcsúzáskor, férfiak és nők, valamint a szolgák és szolgálók. A királyné könnyekre fakadva búcsúzott Liutól:

– Nagyon sajnáljuk, hogy meg kell válnunk tőled… Lányom mindent neked köszönhet – szólt, s a hercegnőhöz fordult, hogy ő is köszönje meg Liu jóságát.

– Ugyan, találkozunk-e még valaha? – kérdezte a hercegnő.

Ahogy Liu ránézett, már bánta, hogy nem fogadta el a herceg ajánlatát. Nehéz szívvel búcsúzott. Az egész palota visszhangzott a sóhajoktól. Ekkor a király zöld nefritkő dobozt hozatott elő. A dobozban rinocérosz-szarvak voltak, érintésükre szétnyílnak a hullámok. A herceg pedig piros borostyánkő tányért hozatott be, s a tányérban gyöngyöt, amely éjszaka világít. A palota lakói pedig garmadával hozták elébe a selymet és ékszert, drágaköveket.

Ugyanazon az úton hagyta el a tavat, amelyen jött, s hamarosan haza is érkezett. Ő lett a környék leggazdagabb embere, sokkal gazdagabb, mint addig bárki azon a vidéken. Később megnősült, de a szegény asszony nemsokára meghalt. Újra megnősült, de néhány hónap múlva az az asszony is meghalt. Nagy magányosságában ismét házasodni kívánt, s egy szerencsés napon elvett egy csodálatos fiatal lányt, akinek senki nem ismerte a szüleit. Neki is volt már férje,

de ő is megözvegyült. Liu egy este, amikor hazatért hozzá, meglepődve látta, mennyire hasonlít a felesége a sárkánykirály lányára. Elmondta hát neki, hogy mi minden történt vele annak idején.

– Ez csak mese – mondta az asszony. Azután közölte vele, hogy gyermeket vár, s Liu ettől kezdve még jobban szerette. Egy hónappal a gyerek születése után Liu felesége szépen felöltözött, felvette ékszereit, és férje elé állt:

– Ugyan emlékszel-e még régi találkozásunkra?

– Egyszer a sárkánykirály lánya rám bízott egy üzenetet – mondta Liu. – Ezt soha nem fogom elfelejteni.

– Én vagyok a sárkánykirály lánya – szólt az asszony. – Te mentettél meg keserves helyzetemből, s akkor megfogadtam, hogy meghálálom jóságodat. De mikor bátyám, a herceg, azt javasolta, házasodjunk össze, te visszautasítottad. Azután elváltunk egymástól. Szüleim férjhez akartak adni egy másik folyó istenéhez, de én hű maradtam hozzád. Elhagytál ugyan, mégis inkább meghaltam volna, mint hogy mást szeressek. Végül is a szüleim megsajnáltak, és elhatározták, hogy megkeresnek téged. Remélni se mertem, hogy egyszer még a feleséged leszek. De most már boldog és elégedett vagyok egész életemre, s könnyű szívvel halok meg.

– Mindez így volt elrendelve – kezdte Liu. – Amikor először találkoztunk a folyó partján, összetört és sápadt voltál, s nagyon megsajnáltalak. De azt hiszem, akkor még nem akartam többet, mint megvinni üzenetedet, és helyrehozni, ami baj esett. Amikor a herceg hozta szóba a házasságot, arra gondoltam, hogyan vehetném feleségül azt az asszonyt, akinek a férjét az én közreműködésemmel ölték meg! Őszintén beszéltem én akkor, nem tehettem a lelkiismeretem ellenére. Mikor aztán jött az indulás ideje, és láttam marasztaló tekintetedet, bizony már bántam a dolgot. Miután hazajöttem, nem adhattam jelét szeretetemnek, két külön világban éltünk. Most úgy látom, hogy amit akkor éreztem irántad, sokkal több volt, mint múló szenvedély. Ezután is mindörökké szeretni foglak.

Felesége mélyen meghatódott, s könnyezve így szólt hozzá:

– Ne gondold, hogy hálát csak emberektől várhatsz. A sárkányok tízezer évet élnek, én megosztom veled életem hosszát. Szabadon mehetünk szárazon és vízen bármerre. Csak bízzál bennem.

– Sohasem hittem volna – nevetett Liu –, hogy halhatatlanságra csábítasz!

Ezek után elmentek a tóhoz, és megint olyan fejedelmi fogadtatásban volt részük, hogy annak leírására minden szó szegényes.

Később az emberek egyik fényes, földi városában éltek negyven évet. Palotájuk, hintójuk, öltözetük, gazdagságuk azonban elhomályosította annak a városnak a fényét, s Liu a rokonain is mindig tudott segíteni. Örök ifjúsága mindenkit ámulatba ejtett. A földi élet után aztán feleségével visszatértek a tóba. Amikor Liu egyik rokona meglátogatta őket, óriás palotájukban fogadták, muzsikusok és ékszerekkel díszes lányok kíséretében. Bizony szebbek voltak azok, mint az emberek ányai. Liu maga is fiatalabbnak látszott, mint valaha.

– Az a sorsunk, hogy te halhatatlanná légy, az én csontjaim meg elporladjanak – mondta neki nevetve a rokon. Liu akkor megajándékozta őt a hosszú élet pirulájával. Ezután boldogan lakomáztak együtt az Áttetsző Fény Lugasában.

– Ne időzz túl sokat az emberek között, ahol annyi bajt kell elviselned – mondta neki búcsúzóul Liu. A jó rokon valóban hosszú életet élt, és élete során gyakran mesélte társainak Liu történetét. Liut azonban soha többé nem látta, ahogy más emberfia sem. Száz évvel később pedig maga is eltűnt a világból.

Ez az elbeszélés azt bizonyítja, hogy az élőlények minden csoportja természetfeletti erők birtokosa. Hogyan tehetnének szert különben hüllők emberi erényekre? Mert a tungtingi sárkánykirály igazán nagylelkűnek bizonyult, a herceg meg buzgónak és egyenes lelkűnek. Ezekre az erényekre pedig nem tehettek szert akárhol. Liun kívül különben őt meglátogató rokona volt az egyetlen emberi lény, aki eljutott a víz alatti birodalomba. Sajnos, az erről szóló írásaiból nem maradt fenn semmi."

A sárkánykirály leánya
(Li Csao-vej elbeszélése alapján, 9.sz.)

Az idézett sorokat fordította *Demény Ottó, Donga György, Nagy László, Rab Zsuzsa, Sári László, Solymosi Ida, Szerdahelyi István, Tőkei Ferenc, Vajda Endre, Vekerdi József, Viktor János, Weöres Sándor*